

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

EUROPSKI GOSPODARSKI I SOCIJALNI ODBOR

553. HIBRIDNO PLENARNO ZASJEDANJE 15. I 16. SRPNJA 2020.

Rezolucija o temi „Doprinos Europskog gospodarskog i socijalnog odbora programu rada Europske komisije za 2021. godinu temeljen na radu *Ad hoc* skupine za doprinos EGSO-a programu rada Europske komisije za 2021. godinu”

(2020/C 364/01)

Izvjestitelji: **Petr ZAHRADNIK**

Stefano PALMIERI

Jan DIRX

Europski gospodarski i socijalni odbor Rezoluciju je usvojio na plenarnom zasjedanju održanom 15. i 16. srpnja 2020. (sjednica od 16. lipnja), sa 140 glasova za, 15 protiv i 17 suzdržanih.

1. Uvod

1.1. Kao što je istaknuo u Rezoluciji o Prijedlozima EGSO-a za obnovu i oporavak nakon krize uzrokovane COVID-om 19⁽¹⁾, EGSO sa zadovoljstvom pozdravlja i u potpunosti podupire plan „Next Generation EU” („EU sljedeće generacije”) i opći proračun EU-a za razdoblje 2021. – 2027., koje je predložila Europska komisija. Odbor se nada i očekuje da će se smjernice koje je Komisija iznijela u tim planovima zbog potrebe za oporavkom i obnovom nakon krize izazvane koronavirusom u potpunosti i konkretno razraditi u programu rada Komisije za 2021. godinu.

1.2. EGSO smatra da program rada treba usmjeriti na restrukturiranje i poboljšanje našeg gospodarstva i društva i temeljiti ga na sljedećim načelima: zaštiti ljudskih i socijalnih prava, demokratskim vrijednostima i vladavini prava, oslobađanju punog potencijala jedinstvenog tržišta, ostvarivanju ciljeva održivog razvoja, stvaranju kružnog gospodarstva i postizanju klimatske neutralnosti u EU-u najkasnije do 2050. te osiguranju dobrog upravljanja i demokratske odgovornosti.

1.3. EGSO naglašava da šest glavnih ciljeva koje je odabrala Komisija (europski zeleni plan, Europa spremna za digitalno doba, gospodarstvo u interesu građana, snažnija Europa u svijetu, promicanje europskog načina života i novi poticaj europskoj demokraciji) pruža čvrst okvir za izradu programa rada za 2021. Možda bi se trebalo jasnije usredotočiti na ulaganja i potrebu za njihovim ubrzanjem, među ostalim zahvaljujući mjerama koje se trenutačno donose. Određene

⁽¹⁾ Rezolucija o krizi uzrokovanoj COVID-om 19 (SL C 311, 18.9.2020., str. 1.).

pojediniosti o budućem programu rada mogu se pronaći u Komunikaciji Komisije o europskom planu oporavka ⁽²⁾, a novi će prijedlozi biti izneseni u rujnu, u govoru o stanju Unije predsjednice Komisije von der Leyen i pismu namjere Europskom parlamentu i Vijeću. EGSO također cijeni prilagođeni program rada za 2020., kojim se reagira na krizu izazvanu bolešću COVID i koji bi mogao ukazivati na smjer razvoja u bliskoj budućnosti.

1.4. EGSO pozdravlja činjenicu da je, radi odgovora na pandemiju koronavirusa, Europska komisija svoj program rada za 2020. prilagodila kako bi pridonio oporavku Europe, odnosno da je svoj rad preusmjerila i prednost dala mjerama potrebnima za poticanje oporavka i otpornosti Europe, ali da je i dalje predana ostvarivanju svojih vodećih inicijativa (europskog zelenog dogovora i digitalne strategije) jer su one ključne za ponovno pokretanje europskog gospodarstva i izgradnju otpornije, održivije, pravednije i prosperitetnije Europe. Odbor prima na znanje da je devet inicijativa odgođeno za 2021.

1.5. EGSO se nada – i to osobito u ovom trenutku, kada uviđamo važnost suradnje među zemljama u kriznim vremenima – da će predstojeća konferencija o budućnosti Europe doprinijeti jačanju i produbljivanju institucionalne strukture EU-a i istinskoj obnovi europskog projekta kako bi se mogao suočiti s izazovima predstojećih desetljeća. Komisija stoga može računati na punu potporu Odbora.

1.6. EGSO je uvjeren da će proces oporavka i obnove gospodarstva i društva biti moguć samo uz aktivno sudjelovanje organizacija civilnog društva i socijalnih partnera.

1.7. U sljedećim poglavljima i točkama Odbor iznosi konkretne prijedloge za program rada za 2021. godinu, koji prate šest glavnih ciljeva Komisije.

2. Europski zeleni plan

2.1. Zeleni plan

2.1.1. Europski zeleni plan može se smatrati i djelotvornim alatom za održivo pokretanje gospodarstva masovnim ulaganjima kojima se podupiru potrebne strukturne promjene s kojima se Europa suočava. S tog stajališta, mogao bi se smatrati prilikom za pružanje potpore dugoročnijem gospodarskom oporavku. Za njegovo ostvarenje u Europi treba postići novi konsenzus kako bi se prikupilo dovoljno javnih i privatnih sredstava i usvojilo novo upravljanje za njegovu uspješnu provedbu u praksi.

2.1.2. EGSO odlučno zagovara prijelaz na kružno gospodarstvo i svojom je predanošću Europskoj platformi dionika kružnog gospodarstva dosad revno podupirao ambiciozne politike u tom području. U pogledu učinkovitosti resursa, od Komisije već dugo zahtijeva da revidira zakonodavstvo o ekološkom dizajnu i relevantno zakonodavstvo povezano s politikom proizvoda, da u dizajn proizvoda postupno uključi obvezne zahtjeve u pogledu resursne učinkovitosti te da uvede nove postupke javne nabave radi poticanja kružnih proizvoda i novih poslovnih modela, vodeći pritom računa o gospodarskim okolnostima nakon pandemije bolesti COVID-19 i stvarnim mogućnostima za postizanje promjena.

2.1.3. EGSO prima na znanje da je revizija Direktive o nefinancijskom izvješćivanju, koja za cilj ima poboljšanje kvalitete i opsega nefinancijskih objava, među ostalim o ekološkim aspektima poput biološke raznolikosti, odgođena za 2021. EGSO smatra da bi porezne politike općenito trebalo promijeniti u skladu s klimatskim ambicijama i da bi porezni sustavi i određivanje cijena trebali odražavati ekološke troškove, uključujući gubitak biološke raznolikosti. To bi trebalo potaknuti promjene u nacionalnim fiskalnim sustavima i dovesti do toga da države članice smanje oporezivanje rada i povećaju oporezivanje onečišćenja, podcijenjenih sirovina i drugih vanjskih učinaka na okoliš. Kako bi se spriječilo i zaustavilo uništavanje okoliša moraju se primjenjivati načela „korisnik plaća” i „onečišćivač plaća”.

2.1.4. EGSO pozdravlja uključivanje bioraznolikosti u sva područja politike, kako je navedeno u Komunikaciji o strategiji za bioraznolikost do 2030. ⁽³⁾ i pozdravlja činjenicu da će Komisija uspostaviti novi europski okvir za upravljanje tim područjem. Tako će se lakše mapirati dužnosti i obveze te pripremiti plan za njihovo ispunjavanje. To bi pogodovalo i ZPP-u i europskom prehrambenom sustavu jer bi moglo dodatno ojačati njihovu održivost. U sklopu provedbe tog okvira

⁽²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1590732521013&uri=COM:2020:456:FIN>

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1590574123338&uri=CELEX%3A52020DC0380>

Komisija će uspostaviti mehanizam praćenja i preispitivanja s jasnim skupom dogovorenih pokazatelja i time omogućiti redovitu procjenu napretka i, po potrebi, utvrditi korektivne mjere. Taj mehanizam mora doprinositi pregledu aktivnosti u području okoliša i europskom semestru.

2.1.5. EGSO pozdravlja europski propis o klimi kojim se na razini cijelog EU-a utvrđuje pravno obvezujući zajednički cilj postizanja nulte neto stope emisija stakleničkih plinova do 2050. i uspostavlja okvir za postizanje tog cilja. EGSO stoga prijedlog za donošenje europskog propisa o klimi smatra jednim od instrumenata kojim će se pridonijeti toj željenoj i nužnoj obnovi europskog gospodarstva⁽⁴⁾. Do rujna 2020. Komisija želi izraditi reviziju klimatskih ciljnih vrijednosti Unije za 2030. u skladu s ciljem klimatske neutralnosti, istražiti opcije za postavljanje novog cilja (da se emisije do 2030. smanje za 50 – 55 % u odnosu na 1990.) te osigurati odgovarajuće zakonodavne prijedloge do sredine 2021. EGSO poziva Komisiju da se opredijeli za smanjenje od najmanje 55 % do 2030. u okviru odgovarajućih zakonodavnih prijedloga kako bi sa svoje strane odgovorila na golemu potrebu za smanjenjem emisija na globalnoj razini⁽⁵⁾.

2.1.6. Sudjelovanje svih građana putem organizacija civilnog društva, udruga i mreža omogućit će istinski proces reforme gospodarstva i društva. Države članice i EU stoga se moraju pobrinuti za to da u tom složenom procesu nitko, a pogotovo oni najranjiviji, ne bude zapostavljen.

2.1.7. Predano djelovanje u području klime i održivosti mora biti u prvom planu politike oporavka i obnove, koja EU ne smije dodatno usmjeriti prema budućnosti s visokim emisijama ugljika.

2.1.8. Za ostvarenje stvarnog i dalekosežnog prijelaza na zeleno gospodarstvo trebat će povećati sredstva koja se u okviru VFO-a dodjeljuju za potrebe ulaganja. Pritom ne smijemo prestati davati prednost i drugim ekološkim pitanjima poput zaštite tla, zemljišta i mora, koja se ne smiju zanemariti nakon krize izazvane COVID-om 19.

2.1.9. Potrebno je dodatno poboljšati otpornost društva i energetske sigurnost na svim razinama, primjerice programima obnove zgrada. Prekogranična energetska suradnja i međupovezanost širom EU-a i dalje su važni, kao i potreba za promicanjem veće diversifikacije izvora opskrbe, primjerice osiguranjem većeg izbora dostupnih obnovljivih izvora energije i rješenja za skladištenje energije.

2.1.10. Brži napredak u ostvarenju cilja klimatske neutralnosti EU-a može se, među ostalim, postići elektrifikacijom sektora koji se trenutačno i dalje oslanjaju na fosilne izvore energije, što će dovesti do veće upotrebe niskougljične električne energije iz obnovljivih izvora. Nacionalni energetske i klimatski planovi važan su korak u ostvarenju energetske unije i europskog zelenog plana.

2.1.11. U kontekstu cilja zacrtanog u europskom propisu o klimi (da EU do 2050. bude klimatski neutralan) posebnu pozornost treba posvetiti prometnom sektoru. Emisije CO₂ iz tog sektora i dalje su u porastu, a da bi se do 2050. godine postigao cilj klimatske neutralnosti, trebat će smanjiti emisije iz prometa za 90 %.

2.1.12. EGSO poziva da se strategija EU-a za šume nakon 2020. ažurira kao dio europskog zelenog plana. Nova strategija mogla bi se usmjeriti na razdoblje do 2050. Važnost šuma, šumarstva i šumarske industrije u ostvarenju tih ciljeva treba se prepoznati u svim sektorima i dovesti do optimizirane međusektorske suradnje.

2.1.13. EGSO smatra da bi mjere prilagodbe mogle znatno doprinijeti pravednijoj provedbi održive tranzicije i obnove nakon COVID-a 19. Zajednicama i regijama koje su natprosječno pogođene štetnim učinkom klimatskih promjena trebalo bi pomoći da reagiraju na taj učinak i percipirane rizike. To se posebno odnosi na zajednice i regije čije su sadašnje i povijesne emisije stakleničkih plinova ispod prosjeka.

⁽⁴⁾ Mišljenje u izradi – NAT/784 – „Europski propis o klimi” (vidjeti stranicu 143. ovoga Službenog lista).

⁽⁵⁾ Vidjeti bilješku 4.

2.1.14. EGSO cijeni činjenicu da je europski zeleni plan u dovoljnoj mjeri obrađen i prilično ravnomjerno prisutan u svim glavnim dijelovima prilagođenog programa rada Komisije za 2020. Posebno naglašava da se financiranje održive tranzicije, a posebno Plan ulaganja za europski zeleni plan i Fond za pravednu tranziciju, smatraju prioritetom. U prilagođenom programu rada navedena su i druga interesna područja (npr. održiva i pametna mobilnost, održiva proizvodnja i potrošnja, održivost prehrambenih sustava i dekarbonizacija energije), koja su izuzetno važna kao prioritet u okviru tog cilja. EGSO smatra da će prioriteti programa rada Komisije za 2021. godinu biti usmjereni na te inicijative.

2.2. Prioriteti ulaganja

2.2.1. Javni novac uložen u planove oporavka trebao bi pomoći obnovi europskog gospodarstva i društva, a ulaganjem u otporno, uključivo i klimatski prihvatljivo gospodarstvo (tzv. „gospodarstvo blagostanja”) i drastičnom smanjenju posljedica daljnjih šokova.

2.2.2. Taksonomijom održivih financija EU-a trebalo bi javna i privatna ulaganja usmjeravati tijekom cijelog oporavka kako bi se ubrzao prijelaz sa sektora koji zagađuju okoliš na zelene sektore.

2.2.3. U novom VFO-u treba osigurati dodjelu znatnih sredstva za provedbu ciljeva održivog razvoja i borbu protiv klimatskih promjena te postupno ukidanje kontraproduktivnog financiranja (npr. za fosilna goriva).

2.2.4. Veći dio desetljeća koje je uslijedilo nakon krize 2009. godine u europskom gospodarstvu nije bilo dovoljno ulaganja. Da bi se postigli dostatni rezultati, nužno je obnoviti ulaganja. Zbog toga EGSO cijeni predloženi plan oporavka, koji se uglavnom sastoji od programa „Next Generation EU” i njegovih stupova te prilagođenog VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. Program „Next Generation EU” može se smatrati izvanrednim, ali i nužnim i hitnim korakom za poboljšanje ulagačkog okruženja u EU-u. Više riječi o tome ima u EGSO-ovom mišljenju ECO/523 ⁽⁶⁾.

2.2.5. EGSO napominje da ulaganja ne spadaju među Komisijine ciljeve u mandatu do 2024. godine niti su na odgovarajući način predstavljena u konkretnim inicijativama prilagođenog programa rada za 2020. te stoga preporučuje da Komisija u svoj program rada za 2021. uključi inicijative temeljene na ulaganjima, uključujući napore za pokretanje privatnih ulaganja u buduću održivi gospodarski razvoj EU-a.

3. Europa spremna za digitalno doba

3.1. Kriza izazvana koronavirusom ukazuje na važnu ulogu digitalne revolucije u povećanju otpornosti naših društava na krizu. Od presudne je važnosti ulagati u digitalizaciju osnovnih službi i povećati sposobnost vlada, zakonodavaca i javnih institucija da pružaju usluge tijekom krize. Istovremeno moramo shvatiti da su digitalne tehnologije alat, a ne cilj sam po sebi. Moramo preuzeti javnu odgovornost za okvir u kojem se razvijaju digitalne tehnologije i usmjeriti ga prema visokim standardima održivosti, koji uključuju snažne demokratske i tehnološke zaštitne mjere, kao i mjere potpore izdacima i znanju u okviru kojih nitko ne smije biti zapostavljen. U skladu s Europskim aktom o pristupačnosti to znači da digitalna revolucija treba osigurati pristupačnost za više od 100 milijuna osoba s invaliditetom u EU-u.

3.2. U pogledu oporavka, digitalizacija istovremeno predstavlja i priliku i rizik. Inovacije su te koje od EU-a mogu učiniti predvodnika (primjerice, u području lanaca blokova već je u vodećem položaju). Lancu blokova kao tehnologiji (ali ne bitcoinu) svojstvene su demokratske vrijednosti jer omogućuje transparentnost i unapređenje upravljačkih struktura. Međutim, nužno je upravljati rizicima koje digitalizacija sa sobom donosi, kao što su povećanje nezaposlenosti, digitalna marginalizacija i socijalna isključenost, te pronaći načine da se istovremeno iskoriste prilike i uravnoteže rizici u okruženju u kojem EU nastoji ostati konkurentan na globalnoj razini.

3.3. Važno je očuvati europski model prava, standarda i potrošačkih politika jer upravo on EU čini jedinstvenim. Primjerice, u području digitalizacije, etički kodeks EU-a o umjetnoj inteligenciji sadržava pristup u skladu s kojim glavnu ulogu ima čovjek (eng. *human-in-command*), čime se stajalište EU-a razlikuje od pozicije drugih regija. Taj pristup, zasnovan na temeljnim pravima i slobodama, dio je modela EU-a i trebalo bi ga očuvati unatoč aktualnoj pojavi snažnijeg konkurentskog okruženja.

⁽⁶⁾ Vidjeti stranicu 124. ovoga Službenog lista.

3.4. EGSO naglašava važnost digitalizacije za sve društvene sektore, posebice zbog rada na daljinu i digitalnih usluga, uključujući e-trgovinu i e-zdravstvo.

3.5. Pandemija je pokazala da digitalnom obrazovanju ne mogu pristupiti svi članovi društva, što bi moglo dovesti do daljnjih problema u pogledu rezultata školovanja i obrazovnih mogućnosti. Stoga uvođenjem mjera podrške skupinama u nepovoljnom položaju treba doprinijeti sprečavanju segregacije.

3.6. Pravni okvir za umjetnu inteligenciju i digitalizaciju treba kontinuirano ažurirati kako bi išao ukorak s tehničkim napretkom, i to pogotovo u području sigurnosti mreža i sadržaja digitalne komunikacije.

3.7. EGSO prima na znanje da je Komisija zakonodavni prijedlog o učinku umjetne inteligencije na sigurnost, odgovornost, temeljna prava, podatke itd. odgodila za 2021. te je poziva da: i) potiče multidisciplinarnost istraživanja uključivanjem drugih disciplina kao što su pravo, etika, filozofija, psihologija, znanosti o radu, humanističke znanosti, ekonomija itd.; ii) uključi relevantne dionike (sindikate, strukovne organizacije, poslovne organizacije, organizacije potrošača, nevladine organizacije) u raspravu o umjetnoj inteligenciji i, kao ravnopravne partnere, u istraživačke i druge projekte koje financira EU, kao što su javno-privatno partnerstvo za umjetnu inteligenciju, sektorski dijalozi i program za prihvaćanje umjetne inteligencije (program „Adopt AI”) u javnom sektoru te ogledni centar; i iii) nastavi obrazovati i informirati širu javnost o prilikama i izazovima povezanim s umjetnom inteligencijom. Također preporučuje Komisiji i da podrobnije razmotri utjecaj umjetne inteligencije na ukupni spektar temeljnih prava i sloboda, uključujući, ali ne ograničavajući se na, pravo na pošteno suđenje, poštene i slobodne izbore te pravo na okupljanje i prosvjedovanje, kao i pravo na nediskriminaciju. EGSO se i dalje protivi uvođenju bilo kakvog oblika pravne osobnosti za umjetnu inteligenciju. Time bi se poništio preventivni korektivni učinak građanskopravne odgovornosti, što bi dovelo do ozbiljnog rizika od moralnog hazarda i u razvoju i u upotrebi umjetne inteligencije u slučajevima u kojima ona stvara prilike za zlouporabu (?).

3.8. Zbog sve veće upotrebe pametnih telefona i uvođenja 5G mreža izuzetno je važna interoperabilnost aplikacija i mreža u cijeloj Europskoj uniji, posebno u hitnim situacijama.

3.9. S obzirom na daljnji razvoj digitalizacije i njezin sve veći utjecaj na privatni, društveni i poslovni život i sve sektore, ključno je da se građanima osigura pouka iz digitalnih vještina i poduzmu mjere za suzbijanje digitalnog jaza.

3.10. Pripravnost Europe za digitalno doba s pravom je jedan od ključnih prioriteta, jasno prisutan i u prilagođenom programu rada za 2020. EGSO cijeni velike napore koje Europska komisija ulaže u postizanje napretka u područjima kao što su umjetna inteligencija, digitalne usluge, kibersigurnost, digitalni uređaji i rješenja za potrošače, ali i digitalno financiranje. EGSO osobito pozdravlja to što se digitalizacija uvelike provlači kroz predloženu novu industrijsku strategiju za Europu i što je prisutna i u Paketu o uslugama zračnog prometa, a u velikoj mjeri poštuje i činjenicu da se o njoj vodi računa i u predloženim prioritetnim područjima europskog istraživačkog prostora.

4. Gospodarstvo u interesu građana

4.1. Svoje gospodarsko upravljanje moramo ponovo izgraditi na temelju otpornog, održivog i uključivog europskog gospodarskog sustava. Cilj nam je postići ne samo mehanički gospodarski oporavak, već i na kvalitetan način promijeniti upravljanje gospodarskom politikom.

4.2. Ukupan učinak krize treba tek utvrditi, a obnova i oporavak iziskivat će znatne napore. Stoga je hitno potrebno brzo provesti prijedloge iz svibnja 2020. o instrumentu oporavka i pojačanom višegodišnjem financijskom okviru. Također moramo biti spremni na donošenje daljnjih mjera i mijenjanje onih već donesenih ako to bude opravdano razvojem situacije.

4.3. EGSO poziva Komisiju da nastavi upotrebljavati semestar kao pokretač oporavka koji se temelji na prioritetima ulaganja i reformi utvrđenima u okviru europskog semestra. Odbor pozdravlja nedavno naglašavanje potrebe za boljim uključivanjem socijalnih pitanja i europskog zelenog plana te provedbu mehanizma za oporavak i otpornost u okviru semestra. Komisija bi tijekom cijelog europskog semestra trebala podržavati države članice europodručja u poduzimanju svih mjera potrebnih za osiguranje veće konvergencije i integracije u području gospodarstva. To uključuje opće pozitivno usmjeravanje fiskalne politike cijelog europodručja kako bi ono moglo početi s rastom i izaći iz trenutačne krize.

(?) INT/894 – „Bijela knjiga o umjetnoj inteligenciji” (vidjeti stranicu 87. ovoga Službenog lista).

4.4. Za poduzimanje svih prioriteta i mjera u drugim područjima politika bit će potrebno oblikovati novi okvir gospodarskog upravljanja koji odgovara izazovima današnje makroekonomske situacije, a Uniji i državama članicama omogućuje provedbu strateških industrijskih, konkurentskih, socijalnih, okolišnih i trgovinskih politika. Početkom 2020. Komisija je pokrenula opsežno javno savjetovanje o toj temi, ali je ono prekinuto zbog krize izazvane koronavirusom i primjene opće klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu. Nije moguće ni zamisliti da bismo 2021. godine pakt mogli ponovo mogli početi automatski primjenjivati. Komisija bi stoga trebala poduzeti nove inicijative za promicanje reforme Pakta o stabilnosti i rastu kako bi istodobno osigurala stabilnost i rast.

4.5. U tom kontekstu EGSO poziva na simetričniju makroekonomsku prilagodbu koja bi se primjenjivala i na države članice s deficitom i na one sa suficitom. Sve države članice trebaju biti u stanju više ulagati u javne službe jer, kako je pokazala kriza, te službe imaju ključnu ulogu u spašavanju života ljudi i borbi protiv pandemije. Osim toga, europski čelnici trebali bi pri ponovnoj primjeni fiskalnih pravila EU-a razmotriti takozvano „zlatno pravilo” prema kojemu se određena javna ulaganja izuzimaju iz izračuna deficita i u obzir se uzima održivost postojećih razina duga.

4.6. Već se dugo poziva na uspostavu trajnog mehanizma fiskalne stabilizacije europodručja kojim bi se u slučaju budućih šokova uvelike poduprle protucikličke politike Unije. Takav bi mehanizam doprinio dugoročnoj stabilnosti i održivosti nacionalnih javnih financija i poslužio kao potreban sljedeći korak u produbljivanju europske ekonomske i monetarne unije.

4.7. Oporavak nakon COVID-a 19 uvelike će ovisiti o sposobnosti europskih financijskih tržišta da osiguraju dostatnu likvidnost. Za jačanje otpornosti europskog gospodarstva potrebni su i pravilno funkcioniranje financijskih tržišta i veća sposobnost podjele financijskih rizika. Stoga bi bez odgode trebalo nastaviti s daljnjim usklađivanjem i integracijom europskih financijskih tržišta, što uključuje dovršetak bankovne unije i jačanje unije tržišta kapitala. Pri preispitivanju pravila o bonitetnom nadzoru banaka moraju se u obzir uzeti posebnosti bankarskog okruženja EU-a kako bi se mogli provesti preostali sporazumi bazelskog okvira. Nadalje, sposobnost financijskih tržišta za pružanje podrške zelenoj i digitalnoj transformaciji od ključne je važnosti. EGSO smatra da treba uložiti više napora za uključivanje održivosti u financijski sektor te stoga pozdravlja namjeru Komisije da obnovi svoju strategiju za održivo financiranje.

4.8. EGSO čvrsto vjeruje da se u kontekstu digitalizacije gospodarstva sve promjene pravila kojima se uređuje raspodjela prava na oporezivanje dobiti među zemljama moraju uskladiti na globalnoj razini te stoga pozdravlja blisku suradnju Komisije, država članica, OECD-a i skupine G20, koji podržavaju pronalaženje rješenja na međunarodnoj razini. Ako se rješenje na međunarodnoj razini ne može pronaći, EU treba razmotriti mogućnost samostalnog nastavka djelovanja. Borba protiv utaje poreza, izbjegavanja plaćanja poreza i pranja novca mora i dalje biti glavni prioritet.

4.9. Kohezijska politika imat će ključnu ulogu u osiguravanju uravnoteženog oporavka, poticanju konvergencije i osiguravanju toga da nitko ne bude zapostavljen. Financijska fleksibilnost istinski je ključna za kohezijske programe i državama članicama omogućit će prijenos sredstava u skladu s vlastitim potrebama za suočavanje s krizom. EGSO smatra da treba odrediti realističan vremenski okvir kako bi se državama članicama sredstva dodijelila što je prije moguće. Kohezijska politika EU-a u razdoblju 2021. – 2027. trebala bi i dalje biti usmjerena na postizanje gospodarske konkurentnosti putem istraživanja i inovacija, digitalne tranzicije te europskog zelenog plana i održivog razvoja.

4.10. Zdravstvena i gospodarska kriza uzrokovana epidemijom COVID-a 19 povećala je postojeće nejednakosti u bogatstvu i dohotku te jasno ukazala na potrebu za novim društvenim modelom koji u većoj mjeri doprinosi gospodarskoj i socijalnoj koheziji, produktivnosti i pravednijoj raspodjeli bogatstva. Komisija sada hitno treba poduzeti daljnje korake u vezi s prethodnim prijedlozima EGSO-a koji bi pomogli preokrenuti trend rastuće nejednakosti koja stvara jaz između različitih država članica i društvenih skupina te doprinosi rastu ekstremnih pokreta i stranaka. Stoga EU mora poduzeti odlučne mjere koje će upotpuniti nastojanja država članica kako bi se potakla ulaganja u socijalnu infrastrukturu (obrazovanje i cjeloživotno učenje, zdravlje, dugoročna skrb, socijalna skrb, cjenovno pristupačno stanovanje), povećala javna imovina kojom se smanjuju nedostaci u tržišnom sustavu, postepeno preusmjerili fiskalni prihodi s oporezivanja rada na oporezivanje bogatstva, razvio transparentni mehanizam za praćenje i konsolidaciju podataka o svim prihodima i bogatstvu, uspostavio europski registar dioničara u poduzećima itd.

4.11. U kontekstu krize izazvane COVID-om 19 Komisija bi trebala poduzeti daljnje korake u pogledu inicijativa za jačanje i promicanje uloge Europe kao globalnog gospodarskog aktera. Trebala bi dodatno analizirati i predložiti konkretnije načine i sredstva za jačanje međunarodne uloge eura, diversifikaciju opskrbnih lanaca i promicanje europskih pravila i standarda u određenim strateškim sektorima kako bi osigurala veću otpornost Europe na izvanteritorijalne sankcije trećih zemalja i postupno se usmjerila prema jedinstvenoj europskoj zastupljenosti u međunarodnim financijskim forumima.

4.12. Gospodarski prosperitet ne smije se povezivati s uništavanjem okoliša i iscrpljivanjem društva. Ako su pravilno regulirani, modeli poput kružnog gospodarstva, kooperativne ekonomije i ekonomije suradnje nude nove mogućnosti zapošljavanja, vlasništva i inovacija te mijenjaju odnose između proizvođača, distributera i potrošača i time sve aktore čine otpornijima na krize. Osim pravilne provedbe novog akcijskog plana za kružno gospodarstvo i nastavka djelovanja Europske platforme dionika kružnog gospodarstva, ključni prioriteti uključuju i: promicanje sveobuhvatne strategije održive potrošnje, razvoj novih pokazatelja koji će zamijeniti manjkavi BDP te prilagodbu EU-ova Pakta o stabilnosti i rastu radi uzimanja u obzir održivosti i dobiti.

4.13. Društvo treba ponovno izgraditi na temelju jačih usluga od općeg interesa (u smislu članka 14. UFEU-a koji se odnosi na usluge od općeg gospodarskog interesa, Protokola 26. o uslugama od općeg interesa priloženog UFEU-u i posebice europskog stupa socijalnih prava), zdravstvenih i socijalnih usluga, elektroničke komunikacije, javnog prijevoza, energije, vode i sakupljanja otpada te pratećeg programa ulaganja.

4.14. Moderni koncepti gospodarskog razvoja temelje se ne samo na kriterijima blagostanja, profitabilnosti i učinkovitosti, već i na poštovanju socijalnih i okolišnih zahtjeva te uklanjanju svih vrsta negativnih vanjskih učinaka i tržišnih nedostataka. Pouka koju smo izvukli iz posljednje krize izazvane COVID-om 19 jest ta da gospodarstvo mora biti dovoljno otporno i snažno za suočavanje s budućim šokovima. Zato se izričito preporučuje uklanjanje strukturnih neravnoteža.

4.15. Moderno gospodarstvo također iziskuje neometano funkcioniranje tržišta u svim segmentima, uključujući u onima koji su nastali nedavno (virtualno, kružno i digitalno gospodarstvo te ekonomija dijeljenja). Stoga je potrebno bolje financijsko posredovanje, što u kontekstu EU-a prvenstveno znači produbljenje unije tržišta kapitala i dovršetak bankovne unije. Kako bi se u većoj mjeri podržao prelazak na održivije gospodarstvo, treba prilagoditi i oporezivanje.

4.16. *Jedinstveno tržište*

4.16.1. Jedinstveno tržište okosnica je europskog projekta. Djelotvorno jedinstveno tržište potiče tržišno natjecanje i dovodi do veće učinkovitosti, više kvalitete i nižih cijena. Europsko jedinstveno tržište zasigurno je jedno od najvećih postignuća EU-a. Stoga je vrlo važno ispitati kako funkcioniranje unutarnjeg tržišta može potaknuti ili otežati gospodarski oporavak nakon zdravstvene krize.

4.16.2. Nedavno su u kontekstu pandemije COVID-a 19 dosljednost i jedinstvo jedinstvenog tržišta stavljeni pred veliki test. Uočeno je da su određena područja jedinstvenog tržišta teško pogođena i paralizirana, posebno kada je riječ o slobodnom kretanju osoba. Ta je situacija negativno utjecala i na kontinuitet prekograničnih opskrbnih lanaca. Na godišnjoj osnovi došlo je do dvoznamenkastog smanjenja obujma prekogranične trgovine u EU-u. No njezina je jezgra očuvana i opstala je. Sada je glavni izazov prekogranične trgovine obnoviti sve prirodne prekogranične tokove unutar EU-a i ukloniti postojeće prepreke jedinstvenom tržištu koje su se nedavno čak počele povećavati zbog određenih nacionalnih strategija i koncepata provedenih nakon prethodne krize.

4.16.3. Pruža nam se prilika za promicanje socijalnih inovacija kao modela oporavka uz pomoć zajedničkog stvaranja, zajedničkog osmišljavanja i zajedničke proizvodnje. U složenom socijalnom okružju s velikim društvenim izazovima jedini način da se pronađe rješenje jest da se na međusektorski i multidisciplinarni način mobiliziraju svi resursi u društvu. Organizirano civilno društvo katalizator je socijalnih inovacija; to je pokret koji je doprinio oblikovanju sustava socijalne skrbi s novim politikama, strukturama, proizvodima, uslugama i metodama rada. Sudjelovanje civilnog društva nikad nije bilo potrebnije jer istinske socijalne inovacije događaju se tek kada je uključeno organizirano civilno društvo.

4.16.4. Strategija jedinstvenog tržišta, koja omogućuje slobodnije kretanje ljudi, usluga, robe i kapitala te pruža razne mogućnosti europskim poduzećima, potrošačima i radnicima, u središtu je europskog projekta. Potrebne su mjere kojima će se ukloniti prepreke jedinstvenom tržištu i potpuno osloboditi njegov potencijal. Osim toga, u razdoblju nakon krize i uzimajući u obzir druge aspekte promjenjivog okruženja, kao što je digitalizacija, jedinstveno tržište treba se u potpunosti prilagoditi novim idejama i poslovnim modelima. Stoga nam je cilj obnoviti, revitalizirati i rekonstruirati jedinstveno tržište kao instrument oporavka. Jedna je od kratkoročnih mjera trenutno otvaranje granica. Osim toga, potrebno je poduzeti kratkoročne mjere u dva smjera: smirivanjem napetosti i pokretanjem gospodarstva i produktivnosti.

4.16.5. Nejednaki uvjeti tržišnog natjecanja koji se sada pojavljuju vrlo su zabrinjavajući. Paketi poticaja pojedinih država članica uvelike se razlikuju i, unatoč dobroj namjeri da djelomično ublaže udar na potražnju, doveli su do nejednakih uvjeta tržišnog natjecanja među državama članicama. Nadalje, državnim potporama treba pristupiti i analizirati ih sa sektorskog stajališta te istražiti kako se tim mjerama kratkoročno i dugoročno narušavaju tržišno natjecanje i jednaki uvjeti za sve.

4.16.6. Potrebna nam je produktivnost u realnom gospodarstvu (drugim riječima radna mjesta, kupovna moć te osnovni proizvodi i usluge). Ta produktivnost može poprimiti drugačiji oblik i ostvariti se različitim poslovnim modelima, no moramo poduzeti mjere u tom području želimo li izbjeći daljnje povećanje nejednakosti. Pokretanje gospodarstva podrazumijeva pakete potpore i povoljno okruženje za MSP-ove i industriju. Kao što znamo, MSP-ovi su okosnica europskog gospodarstva i potrebna im je posebna potpora, ali bez dodatnih opterećenja ili birokracije. Njihov će oporavak biti moguć samo uz financijsku potporu na razini EU-a i nacionalnoj razini. Tu će od ključne važnosti biti subvencije, zajmovi, osiguranje likvidnosti, porezni poticaji, povoljni uvjeti za zadržavanje i zapošljavanje osoblja, revizija stečajnog zakonodavstva i druge vrste potpore. U pogledu stečajnih zakona EU bi trebao poduzeti zakonodavne mjere kako bi se malim poduzećima koja su zbog COVID-a 19 otišla u stečaj omogućilo da se brzo ponovno pokrenu. Te bi mjere trebale biti vremenski ograničene.

4.17. *Industrijska strategija*

4.17.1. Mnoge od prethodnih točaka u općenitom smislu u potpunosti vrijede i za industrijsku strategiju. Međutim, europska industrija suočava se ne samo s izazovom u pogledu poboljšanja jedinstvenog tržišta nego, za razliku od sektora usluga, i s temeljnim strukturnim promjenama koje se uglavnom odnose na industriju ugljena i tešku industriju s visokim emisijama ugljika.

4.17.2. Glavni je cilj nove industrijske strategije za Europu pronaći ravnotežu između moderne i snažne europske industrije te izazova koji proizlaze iz klimatskih i ekoloških zahtjeva. EGSO je uvjeren da je ta ravnoteža moguća i da, bude li uspješna, Europi može donijeti globalnu komparativnu prednost. S druge strane, EGSO je u potpunosti svjestan golemih troškova povezanih s tom tranzicijom te ih uzima u obzir i smatra da ih treba na odgovarajući način ublažavati i nadoknađivati, vodeći pritom računa o gospodarskim mogućnostima.

4.18. *Zdravstveni sustavi*

4.18.1. Najvažnije od svega, jedna od glavnih pouka krize izazvane koronavirusom jest da je u gotovo svakoj europskoj zemlji potrebno ojačati zdravstvene sustave, u prvom redu stavljanjem naglaska na prevenciju. Zbog posljedica koronavirusa zdravstveni sustavi diljem Europe izloženi su ogromnom pritisku. Iako je zdravstvena skrb u nadležnosti država članica, širenje virusa ne zaustavlja se na granicama. Virus utječe na cijelu Europu, i unutar i izvan naših granica, te njegove zdravstvene, socijalne i gospodarske posljedice iziskuju zajedničke odgovore na europskoj razini.

4.18.2. Kriza izazvana koronavirusom ukazala je na ovisnost EU-a o uvozu medicinskih proizvoda iz trećih zemalja. Potrebna su ulaganja u zdravstvenu zaštitu, skrb i usluge dugotrajne skrbi, preventivnu zdravstvenu zaštitu te politike zdravlja i sigurnosti na radu. Ona moraju biti zasnovana na pristupu životnog ciklusa i dobiti podršku institucija EU-a.

4.18.3. Kriza izazvana koronavirusom jasno pokazuje da farmaceutska multinacionalna poduzeća u svojim rukama drže veliku moć. Kako bi se povećala neovisnost farmaceutske industrije, potrebno je uspostaviti i veliki europski istraživački fond za razvoj novih lijekova i cjepiva. Institucije EU-a trebale bi imati nužne ovlasti za koordinaciju opskrbe, distribucije i cijena osnovne medicinske i zaštitne opreme na jedinstvenom tržištu.

4.18.4. EGSO poziva na izradu strategije o kemikalijama za održivost kojom bi se osigurala zaštita ljudskog zdravlja i okoliša, a izloženost opasnim kemikalijama svela na najmanju moguću mjeru. Nova strategija morat će biti u potpunosti usklađena s europskim zelenim planom.

4.18.5. Potrebno je vratiti povjerenje putnika u prijevoz, s posebnim naglaskom na javni prijevoz. To, među ostalim, uključuje mjere za povećanje zdravstvene sigurnosti putnika (npr. klimatizacijski sustavi, otkrivanje bolesnih osoba, mjere čišćenja i dezinfekcije itd.). U tom je kontekstu potrebno preispitati i čak pojačati prava putnika (npr. povrat troškova za otkazana putovanja).

5. Snažnija Europa u svijetu

5.1. EU treba ojačati i učvrstiti svoj globalni položaj kako bi imao važniju i u većoj mjeri stratešku ulogu u svjetskom gospodarstvu i politici. Taj je položaj tijekom posljednjeg desetljeća oslabio. Gospodarstvo EU-a ima potencijal za bolje iskorištavanje svojih komparativnih prednosti na svjetskom tržištu trgovine i ulaganja, posebno u području napredne proizvodnje i inovativnih usluga, kao i ambiciju da postane globalni predvodnik. U okviru tih nastojanja trebalo bi se pobrinuti da EU bude bolje i djelotvornije zastupljen u ključnim globalnim organizacijama i da u njima nastupa jednoglasno. EGSO poziva Europsku komisiju da poduzme odgovarajuće napore kako bi u svojem programu rada za 2021. godinu konkretnije odgovorila na potrebu za jačanjem globalnog položaja EU-a.

5.2. EU bi trebao dodatno podupirati multilateralni pristup u trgovini. Uključivanje socijalnih i radnih standarda te standarda održivog razvoja⁽⁸⁾ u pravila WTO-a i drugih agencija povezanih s UN-om moglo bi znatno doprinijeti izgradnji novog i pravednog gospodarskog i trgovinskog poretka te pravedne i pametne globalizacije. Istovremeno bi se trebao usprotiviti nastojanjima da se u globalnom gospodarstvu uspostave nove prepreke i ograničenja.

5.3. Jedna od konkretnih pouka koje bi EU mogao izvući iz krize izazvane COVID-om jest ta da bi trebao pozornije razmotriti zaštitu svoje strateške imovine i svojih ulaganja te pojačati provjere u područjima u kojima postoji rizik od političke zlouporabe ulagačke transakcije u određenom strateškom sektoru.

5.4. EU bi se nakon Brexita trebao usredotočiti na jačanje svoje koherentnosti i jedinstva, a u relevantnim slučajevima ne bi smio zaboraviti i na nastavak procesa proširenja koji je nedavno donekle usporen, unatoč određenom napretku, posebno u pogledu pristupanja nekih država kandidatkinja sa zapadnog Balkana. Proširenje bi moglo uvelike doprinijeti uklanjanju političkih i gospodarskih nesigurnosti i povećati stabilnost u tom dijelu Europe.

5.5. U posljednjem se desetljeću geopolitička situacija pogoršala, što se odnosi i na područja koja su bliže vanjskoj granici EU-a. Kako bi se podržala stabilnost i poboljšali uzajamni odnosi s EU-om, potrebno je nastaviti s inicijativom strateškog partnerstva i uključive politike susjedstva, koja bi se trebala prilagoditi novim okolnostima i temeljiti se na uzajamnom poštovanju i koristima koje donosi objema stranama.

5.6. Promjenjiva geopolitička situacija i posljedice nedavne migracijske krize te pogoršanje vanjskih odnosa u svijetu s pojavom mnogih novih rizika također su preusmjerili fokus razvojne pomoći i podrške EU-a. U sljedećem višegodišnjem financijskom okviru planira se izdvajanje mnogo većih financijskih sredstava u tu svrhu, a očekuje se i uključivanje Europskog razvojnog fonda u taj okvir. EGSO podržava te mjere i naglašava da posebnu pozornost treba posvetiti Africi kako bi se tom kontinentu pomoglo u prevladavanju teške političke, gospodarske, socijalne i ekološke situacije.

5.7. EU mora ponovno preuzeti svoju geopolitičku stratešku ulogu u promicanju globalnih mirovnih procesa kako bi se ponovno otvorile mogućnosti za gospodarski razvoj u susjedstvu EU-a: na zapadnom Balkanu, u zemljama Euromeda, u zemljama Istočnog partnerstva te u drugim područjima izloženima sukobima.

⁽⁸⁾ Vidjeti, na primjer, <https://www.ilo.org/global/standards/lang-en/index.htm>.

6. Promicanje europskog načina života

6.1. Socijalne mjere

6.1.1. Osim bavljenja pitanjima gospodarstva i okoliša, program rada EU-a u 2021. godini mora biti vođen socijalnom dimenzijom, što znači da će jedan od prioriteta biti predani rad na postizanju socijalne i održive Europe. U tome važnu ulogu imaju i organizacije civilnog društva. Pruža nam se prilika za promicanje socijalnih inovacija kao modela oporavka uz pomoć zajedničkog stvaranja, zajedničkog osmišljavanja i zajedničke proizvodnje. U složenom socijalnom okružju s velikim društvenim izazovima jedini način da se pronađe rješenje jest da se na međusektorski i multidisciplinarni način mobiliziraju svi resursi u društvu. Organizirano civilno društvo katalizator je socijalnih inovacija.

6.1.2. Potrebno je razviti šire shvaćanje pojma „pravedne tranzicije” (koji nadilazi pitanje ugljena) i u potpunosti provesti europski stup socijalnih prava te istodobno potaknuti reforme sustavâ preraspodjele, ravnotežu između poslovnog i privatnog života te rodnu ravnopravnost.

6.1.3. Provedba europskog stupa socijalnih prava na europskoj razini i u svim državama članicama važan je korak prema proaktivnom pokretanju procesa uzlazne socijalne konvergencije. U političkim smjernicama Komisije obećana je pravedna tranzicija za sve u smjeru zelenog socijalnog tržišnog gospodarstva. U tom je kontekstu Komisija predstavila plan pod nazivom „Jaka socijalna Europa za pravednu tranziciju”, kojim je pokrenuta rasprava sa zemljama, regijama i partnerima EU-a o konkretnim obvezama u pogledu provedbe stupa kako bi se do studenoga 2020. ostvario napredak na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini⁽⁹⁾. Na temelju primljenih doprinosa Komisija će početkom 2021. predstaviti akcijski plan za provedbu socijalnog stupa. Dodatni prijedlozi za 2021. godinu nalaze se u prilogu planu. Oni uključuju jamstvo za djecu, akcijski plan za socijalno gospodarstvo, strategiju za osobe s invaliditetom i dugoročnu viziju za ruralna područja⁽¹⁰⁾.

6.1.4. U kontekstu plana Komisija je pokrenula prvu, a zatim i drugu fazu savjetovanja sa socijalnim partnerima o pravednim minimalnim plaćama⁽¹¹⁾ EGSO iščekuje eventualnu buduću zakonodavnu inicijativu Komisije o pristojnim i pravednim minimalnim plaćama. Cilj bi trebao biti zajamčiti da minimalne plaće u svim državama članicama EU-a svim radnicima omoguće pristojan životni standard. EGSO pozdravlja priznanje Komisije da ima prostora za djelovanje EU-a na promicanju uloge kolektivnog pregovaranja u zalaganju za veću pokrivenost minimalnom plaćom i njezinu primjerenost te da bi se mjere potpore kolektivnom pregovaranju, posebno na sektorskoj razini, trebale uključiti u djelovanje EU-a u području minimalnih plaća⁽¹²⁾.

6.1.5. Socijalna dimenzija EU-a toliko je složena da su za njezino jačanje potrebni mehanizmi upravljanja kako bi se različitim dionicima u različitim sektorima omogućilo zajedničko rješavanje problema. Presudna je uloga socijalnog dijaloga. Snažan socijalni oporavak znači i bolji pristup sindikatima i bolju zaštitu. Trebalo bi podupirati kolektivno pregovaranje i demokraciju na radnom mjestu. EU i države članice trebaju pružiti potporu socijalnim partnerima kako bi se znatno povećala pokrivenost kolektivnim pregovaranjem. Potrebno je ojačati reprezentativnost i autonomiju, kao i veze između europske i nacionalne razine socijalnog dijaloga. Nadalje, potrebno je dodatno povećati kapacitete i uključenost socijalnih partnera u oblikovanje politika te osigurati stabilan i uravnotežen okvir odnosa između poslodavca i radnika. EGSO smatra da bi Europska komisija trebala revidirati Okvir EU-a za kvalitetu predviđanja promjena i restrukturiranja i predložiti pravni temelj za posebne okvirne uvjete u pogledu sudjelovanja radnika, bez uplitanja u nacionalne nadležnosti⁽¹³⁾, kako bi se povećala uključenost radnika u suočavanje s izazovima zelenog plana i procesa digitalne transformacije.

6.1.6. EGSO poziva Komisiju da provede reformu gospodarskog upravljanja Europske unije. EGSO je uvjeren da su potrebne određene promjene u: (a) upravljanju, odnosno, da su za brže rješavanje hitnih problema i složenih pitanja potrebni namjenski mehanizmi upravljanja, čija bi uloga bila povezati razinu EU-a i razinu država članica, a ne zamijeniti

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_20

⁽¹⁰⁾ Jaka socijalna Europa za pravednu tranziciju.

⁽¹¹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1226&furtherNews=yes&newsId=9696>

⁽¹²⁾ Mišljenje u izradi SOC/632 – „Pristojne minimalne plaće diljem Europe”.

⁽¹³⁾ CCM/124 – Okvir EU-a za kvalitetu predviđanja promjena i restrukturiranja (SL C 19, 21.1.2015., str. 50.).

djelovanja ni na jednoj od tih razina, i (b) uključivanju ciljeva održivog razvoja u postupke EU-a za praćenje gospodarskih i socijalnih pokazatelja i određivanje proračuna. U tom bi se pogledu u europski semestar mogli uključiti novi, poboljšani, mjerljivi i dopunski socijalni, gospodarski i okolišni pokazatelji koji bi omogućili nadziranje i praćenje svih aspekata i načela europskog stupa socijalnih prava te 17 ciljeva održivog razvoja⁽¹⁴⁾.

6.1.7. EGSO pozdravlja najavljen prijedlog za poboljšanje radnih uvjeta radnika koji rade putem platformi u 2021. godini. Međutim, izražava žaljenje zbog toga što u Komunikaciji Komisije⁽¹⁵⁾ nije izravno razmotren mnogo veći izazov uključive i pravedne tranzicije, te ustraje na potrebi za ambicioznim akcijskim planom kako bi se države članice potaknulo da ispune svoja obećanja u vezi s proglašavanjem europskog stupa socijalnih prava⁽¹⁶⁾.

6.1.8. Reorganizacija rada od ključne je važnosti u fazi oporavka od krize izazvane COVID-om 19. Kako u privatnom tako i u javnom sektoru zdravstva i skrbi, iz želje za sve većom produktivnošću dovedena je u pitanje kvaliteta usluga i zanemareno radno iskustvo, što je imalo dramatične posljedice tijekom zdravstvene krize u većini država članica EU-a. Pomak prema aktivnostima usmjerenima na usluge doveo bi do radno intenzivnijeg gospodarstva, poslužio kao protuteža nesigurnosti radnih mjesta u tim sektorima te pogodio višoj razini zaposlenosti i ponovnom otvaranju radnih mjesta u realnom gospodarstvu. Stoga su od ključne važnosti politike kojima se podupire kvalitetan rad u radno intenzivnim sektorima koji pružaju visokokvalitetne usluge.

6.1.9. EGSO je i dalje zabrinut zbog toga što siromaštvo općenito i siromaštvo unatoč zaposlenju i dalje predstavljaju velik problem u mnogim državama članicama. Osim povećanja plaća potreban je sveobuhvatan pristup na razini EU-a i država članica, uključujući mjere kojima bi se zajamčili primjereni sustavi minimalnog dohotka, zajednički minimalni standardi u području osiguranja u slučaju nezaposlenosti i djelotvorni programi aktivnog uključivanja, uz potporu ključnih i poticajnih socijalnih službi. Potrebno je osigurati i dobro funkcioniranje tržišta rada i javnih službi za zapošljavanje te aktivne politike tržišta rada⁽¹⁷⁾.

6.1.10. EGSO podržava Komisijinu Strategiju za rodno ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025. i preporučuje Komisiji da usvoji strategije rodno osviještene politike u svim programskim i upravljačkim tijelima, kao i međusektorski pristup rodnoj ravnopravnosti. Strategiju bi trebalo provoditi istovremeno s rješavanjem problema izazvanih COVID-om 19, i to uz pomoć prilagođenih i ciljanih politika. Odbor prima na znanje namjeru Komisije da predloži zakonodavnu inicijativu o obvezujućim mjerama za transparentnost plaća. Da bi se uklonile razlike u plaćama i druge rodne razlike, potrebno je dati veće društveno priznanje i ekonomsku vrijednost radnim mjestima i sektorima u kojima se tradicionalno zapošljava velik broj žena i koji su često nedovoljno plaćeni i podcijenjeni.

6.1.11. Važno je nastaviti suzbijati i ublažavati socioekonomske posljedice pandemije, koje su vrlo izražene u ključnim područjima prometa, putovanja i turizma.

6.2. Migracije i razdoblje nakon COVID-a 19

6.2.1. Nakon izbijanja pandemije COVID-a 19, njome izazvane goleme tragedije za nacionalne zdravstvene sustave i sloma gospodarstva u svim zemljama, činilo se da pitanje migracija nestaje s dnevnog reda i pada u drugi plan, uz određenu nezainteresiranost javnosti. Tražitelji azila ne smiju biti napušteni zbog trenutne krize. Temeljna zaštitna prava u samoj su srži europskih vrijednosti i ne mogu se zanemarivati kada nam njihovo ostvarivanje ne odgovara.

7. Novi poticaj europskoj demokraciji

7.1. Europska unija temelji se na zajedničkim europskim vrijednostima o kojima se ni pod kojim okolnostima ne može pregovarati, a to su poštovanje ljudskog dostojanstva i ljudskih prava, sloboda, demokracija, jednakost i vladavina prava. Te se vrijednosti ne smiju zanemariti kada se EU i njegove države članice suočavaju s izvanrednim stanjem i posljedičnim

⁽¹⁴⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/documents/resolution/european-economic-and-social-committees-contribution-2020-commissions-work-programme-and-beyond>.

⁽¹⁵⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1600965538199&uri=CELEX:52020DC0102>.

⁽¹⁶⁾ INT/897 – „Industrijska strategija” (vidjeti stranicu 108. ovoga Službenog lista).

⁽¹⁷⁾ Mišljenje EGSO-a u izradi SOC/632 o temi „Pristojne minimalne plaće diljem Europe” i mišljenje EGSO-a SOC/583: <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/common-minimum-standards-field-unemployment-insurance-eu-member-states-concrete-step-towards-effective-implementation> (SL C 97, 24.3.2020., str. 32.) te mišljenje EGSO-a o temi „Za europsku okvirnu direktivu o minimalnom dohotku” (SL C 190, 5.6.2019., str. 1.).

gospodarskim i socijalnim izazovima. Iako odgovor na trenutačnu krizu treba biti brz i opravdava određene izvanredne i vremenski ograničene mjere, one ne smiju biti u suprotnosti s vladavinom prava i ne smiju ugroziti demokraciju, diobu vlasti i temeljna prava europskih građana. EGSO ustraje u tome da sve mjere politike u tom pogledu moraju u potpunosti biti u skladu s našim zajedničkim vrijednostima utvrđenima u članku 2. UEU-a.

7.2. U tom novom procesu oporavka i obnove EGSO se nada da će predstojeća konferencija o budućnosti Europe biti prilika za jačanje i produbljivanje institucionalne strukture EU-a te za istinsku obnovu europskog projekta, kako bismo se mogli suočiti s izazovima u narednim desetljećima.

7.3. Kriza izazvana COVID-om 19 razotkrila je institucionalna ograničenja i nedostatke današnje Europske unije i istodobno ukazala na hitnu potrebu za djelotvornom i učinkovitom Unijom. Potreban je novi ustroj Europske unije koji bi nadišao jedinstveno tržište EU-a i doveo do integriranije Europe sa stvarnim fiskalnim kapacitetom, čiji je glavni cilj poboljšanje životnih i radnih uvjeta njezinih građana. Iz tih razloga EGSO smatra da bi se u okviru konferencije trebali uzeti u obzir postojeći instrumenti oporavka EU-a i već uspostavljena solidarnost te pritom zajamčiti ekološka održivost, gospodarski razvoj, društveni napredak, sigurnost i demokracija. EGSO naglašava da, unatoč pandemiji, izravno uključivanje organizacija civilnog društva, socijalnih partnera i izabranih predstavnika mora ostati prioritet konferencije te sa zanimanjem iščekuje njezin početak kako bi se zajedno sa svim građanima EU-a izgradila demokratskija, djelotvornija i otpornija Unija. EGSO smatra da bi Komisija trebala djelokrug konferencije otvoriti svim mogućim ishodima, uključujući zakonodavne prijedloge, pokretanje izmjena ugovora ili slično.

7.4. EGSO smatra da su dezinformacije izravna prijetnja ne samo za sposobnost građana da donose informirane političke odluke nego i za projekt europske integracije, a time i za ujedinjenost, blagostanje i utjecaj Europske unije u svijetu. Slabljenje sposobnosti EU-a za demokratsko donošenje odluka u interesu je niza stranih sila, ali i ekstremističkih skupina koje se protive europskoj suradnji i snažnijoj koheziji. EGSO izražava snažnu potporu naporima koje EU trenutačno ulaže u borbu protiv dezinformiranja – vanjskog i domaćeg – te poziva Komisiju da osigura potpunu usklađenost i daljnje regulatorne mjere u vezi s Kodeksom dobre prakse u suzbijanju dezinformacija, daljnji razvoj nedavno uspostavljenog „sustava brzog uzbunjivanja” i obavještajnih jedinica STRATCOM-a te širenje djelovanja Europske službe za vanjsko djelovanje protiv dezinformiranja, koje bi se odvijalo paralelno sa znatnim širenjem djelovanja EU-a protiv domaćih izvora dezinformacija ⁽¹⁸⁾.

7.5. EGSO odlučno podupire prijedlog Europske komisije da se osmisli „europski akcijski plan za demokraciju” koji bi trebao biti cjelovit i kontinuiran te koji bi mogao donijeti promjene, što bi se osiguralo financijskom potporom i međuinstitucijskom koordinacijom. Europskim akcijskim planom za demokraciju i povezanim budućim inicijativama trebalo bi nastojati poduzeti mnogo više kako bi se postigla sloboda i pluralizam medija te kvalitetno neovisno novinarstvo, djelotvorno reguliranje društvenih medija (osobito radi borbe protiv dezinformacija, uključujući reguliranje internetskog političkog oglašavanja i odgovornosti u pogledu sadržaja), modernizirani izborni postupak, uključivanje obespravljenih skupina, prvenstveno osoba s invaliditetom, te rašireno građansko obrazovanje o temi Europske unije i njezinu demokratskom procesu u svim državama članicama. EGSO podsjeća na svoj prijedlog ambiciozne strategije EU-a za informiranje, obrazovanje i osvješćivanje građana o temeljnim pravima, vladavini prava i demokraciji ⁽¹⁹⁾.

7.6. Potrebno je daljnje djelovanje kako bi se postigli sloboda i pluralizam medija te kvalitetno neovisno novinarstvo, kao i djelotvorno reguliranje društvenih medija, osobito radi borbe protiv dezinformacija, uključujući reguliranje internetskog političkog oglašavanja i odgovornosti u pogledu sadržaja.

7.7. Bolja regulativa i predviđanje

7.7.1. EGSO i dalje poziva na reviziju agende za bolju regulativu koja bi uključivala „provjeru održivosti” kako bi se osiguralo da cjelokupno zakonodavstvo i politike EU-a doprinose provedbi ciljeva održivog razvoja.

⁽¹⁸⁾ SOC/630 „Učinci kampanja na sudjelovanje u donošenju političkih odluka” (SL C 311, 18.9.2020., str. 26.).

⁽¹⁹⁾ SL C 282, 20.8.2019., str. 39. i „Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću i Vijeću – Daljnje jačanje vladavine prava u Uniji: trenutačno stanje i mogući sljedeći koraci”, 3. travnja 2019.

7.7.2. EGSO se obvezuje doprinosti uspjehu nove platforme „Fit for Future” (F4F) koja zamjenjuje platformu REFIT te pozdravlja jačanje svoje uloge u novoj platformi u pogledu sudjelovanja, zastupljenosti i doprinosa. U sklopu nove platforme države članice i predstavnici civilnog društva uključit će se u rad na pojednostavnjenju i smanjenju nepotrebnog regulatornog opterećenja te pripremi Europe za nove izazove u budućnosti, kao što je digitalizacija. Kriza izazvana COVID-om 19 pokazala je koliko je važno pojačati kapacitete i osmisliti politike koje će omogućiti suočavanje s nesigurnošću u budućnosti.

7.7.3. EGSO ističe da bolja regulativa nije zamjena za političke odluke te da ni u kojem slučaju ne smije dovesti do deregulacije ili smanjivanja razine socijalne zaštite i zaštite okoliša, potrošača i temeljnih prava. EGSO poziva Komisiju da revidira smjernice i kriterije u paketu instrumenata za bolju regulativu radi uključivanja ciljeva održivog razvoja iz programa Obzor 2030. u postupke evaluacije. U paket instrumenata za bolju regulativu potrebno je izričito uključiti „provjeru održivosti”. EGSO ponovno poziva na daljnji razvoj europskog ekosustava procjena učinka i evaluacija u svrhu jačanja njegove kvalitete i poticanja aktivnog sudjelovanja organiziranog civilnog društva u osmišljavanju i provedbi zakonodavstva ⁽²⁰⁾.

7.7.4. EGSO predlaže Komisiji da radi jačanja participativne demokracije kombinira javna savjetovanja (zbog njihovih ograničenja) s *ad hoc* okruglim stolovima koji bi uključivali relevantne dionike, kao što su socijalni partneri i organizirano civilno društvo.

7.7.5. U procjenu učinka i strateško predviđanje trebalo bi u većoj mjeri uključiti organizacije civilnog društva kako bi se osiguralo da se njihova stručnost i poznavanje situacije na terenu uzmu u obzir pri izradi budućeg zakonodavstva i politika u novom kontekstu nakon pandemije COVID-a 19.

7.7.6. Organizacije civilnog društva i same su žrtve nejednakosti i slabosti sustava. Njihova je sadašnja i buduća sposobnost odgovaranja na potrebe ugrožena zbog često oskudnih i promjenjivih resursa, što treba riješiti uspostavljanjem mehanizama za njihovo financiranje. Program rada Komisije za 2021. godinu nakon krize velika je prilika za preispitivanje angažmana EU-a naspram organizacija civilnog društva u smislu održivije i strukturne financijske potpore za razliku od financiranja koje se temelji na projektima.

Bruxelles, 16. srpnja 2020.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Luca JAHIER

⁽²⁰⁾ INT/886 „Bolja regulativa – analiza stanja”, (SL C 14, 15.1.2020., str. 72).